

ANDTRUTENHET, f. 3. Tillståndet, då man är andtruten.

ANDTÄPPA, f. 1. 1) Svårighet att andas. — 2) (med.) Sjukligt tillstånd, då andedräkten är liksom täppt och förenad med någon plåga.

ANDTÄPPT, a. 1. Som har andtäppa.

ANDUNGE, m. 2. pl. — *ungar*. Unge af andsläktet. — *Ss. Andungsjagt*.

ANDUNGSHUND, m. 2. Hund, som är dresserad till andungsjagt.

ANDVÄDER, n. 5. Väderlek under andtiden.

ANDÄKTIG, a. 2. 1) Full af andakt. *A. människa, åhörare. A. bön. — 2)* (iron.) Tillgjordt andäktig, skenhelig. — 3) (skämtv.) Högst uppmärksam.

ANDÄKTIGHET, f. 3. Egenskapen att vara andäktig.

ANEKDOT, anekdå't, m. 3. 1) Hemlig historisk händelse, som blifvit förbigången eller förtegad af föregående historieskrifvare. I denna bem. mindre brukligt. — 2) Kort berättelse om någon mer eller mindre anmärkningsvärd tilldragelse, om något karaktersdrag af en historisk person. — 3) (fam.) Berättelse om något karaktersdrag af enskilt person. — *Ss. A-berättare, -krämare, -makare, -jägare, -samlare, -vän.* [Anecdote.]

ANEKDOTISK, a. 2. Som har egenskap af anekdot. [Anec-.-]

ANEMOKORD, -- måkå'rd, m. 3. Strängadt instrument, som spelas af vinden.

ANEMOMETER, -- mämë-, m. 2. pl. — *metrar*. Hvarje instrument, hvarigenom vindens styrka bestämmes. Vindmätare.

ANEMON, -- món, f. 5. Se *Sippa*.

ANEVRISM, anävrissm, m. 5. Pulsåderbräck.

ANFALL, n. 5. 1) Handlingen, då man anfaller: *a)* med vapen o. d.; *b)* med ord eller skrift. Jfr. *anfälla. a)* Göra ett häftigt *a. på fienden, på en trupp, på en stad, fästning, skans, ett skepp, o. s. v. Jag råkade på vägen ut för ett a. af röfvare. — b)* Smädligt, bittert *a. A. på heder och ära. A. emot regeringen. Icke frukta kritikens, smädelsens, elakhetens a. Han försvarade sig med segrande argumenter. emot detta nya a. — Syn.* Angrepp, Anlopp, Överfallande, Attack, Stormning. — 2) (fig.) Plötsligt utbrott af vissa svåra och häftiga sjukdomar. *Få ett a. af slag, af fallandesjukan, af gikt, o. s. v. — Syn.* Anstöt, Känning, Attack. — 3) (fig.) Plötsligt utbrott af en passion, en känsla. *I ett a. af vrede slog han ihjel sin betjent. — 4)* (fig.) Plötslig företeelse hos en person, af någon god moralisk egenskap, som i allmänhet icke tillhör hans karakter. *I ett a. af ädelmod förlät han allt, han, som eljest är så hämdaysten. — Syn.* Ryck.

ANFALLA, v. a. 3. (böjes som *Falla*) 1) Gå eller rusa emot någon, för att med vapen, tillhygge eller dylikt skada honom till lif eller lem, eller genom hotelser affordra honom något. *A. någon på gatan, på stora landsvägen, i sitt hus. A. med hugg och slag. A. med knytnäfvärna, med en päk i handen, med en käpp, ett tillhygge. A. med vapen i hand, med sabel, värja, pistol, o. s. v. Jag blef på vägen a-llen af två röfvare, som fordrade mina penningar. — Syn.* Angripa, Antasta, Överfalla, Ansätta, Attackera, Storma, Bestoma, Rusa, störta, springa på, Barka på. — 2) Med väpnad styrka börja strid emot en fiende, försöka eröfra eller intaga land, stad, fästning, skans, o. s. v. *I spetsen för en trupp a. fienden. A. med värjan i hand,*

med fälld bajonett. A. ett regemente, en hel armé, ett linieskepp, en eskader, en flotta. A. en skans, en fästning, en stad, en provins. Czar Peter anföll Sverige med krig. — 5) (fig.) I tal eller skrift framställa klander, förebråelser, smädelser emot någon. *Hennes giftiga tunga a-ller utan åtskildnad både vän och fiende. Herr N. anföll i en lång artikel det nya fångvårdssystemet. — 4)* (fig.) Säges om vissa häftiga sjukdomar och om våldsamma naturverknningar. *Han blef a-llen af en svår feber, af gikt, af gula febern, af koleran. Vägen och stormen a. förgäfves klippan. — I bem. 3 o. 4 brukas oftare ordet Angripa.*

ANFALLANDE, n. 4. Handlingen att anfälla.

ANFALLSFÖRBUND, n. 5. Förbund emellan två eller flera makter att med samfällta krafter anfälla en eller flera andra. Äfven: Offensivt förbund, Offensivallians.

ANFALLSKRIG, n. 5. Krig, som en stat påförer en annan. — Motsats: Försvarskrig.

ANFALLSPLAN, m. 5. Planen för anfallet i ett fältslag eller för ett anfallskrig. — Motsats: Försvarspan.

ANFALLSROP, n. 5. Se *Härskri*.

ANFALLSVAPEN, n. 5. Vapen, som nyttjas till anfall, såsom eldgevär, värja, sabel, lans, spjut, o. s. v. — Motsats: Försvarsvapen.

ANFALLSSTRÅLE, m. 2. pl. — *strålar*. (opt.) Ljusstråle, som faller in i ett medium.

ANFALLSTRAKTAT, -- tractåt, m. 5. Fördrag, hvarigenom en eller flera makter ömsesidigt förbinda sig till gemensamt anfall emot en eller flera andra. — Äfven Offensivt tractat.

ANFALLSVINKEL, m. 2. pl. — *vinklar*. (opt.) Den vinkel, hvarunder en ljusstråle ingår i ett medium, t. ex. glas, vatten, o. s. v.

ANFALLSVIS, adv. På ett anfällande sätt, såsom anfällande. *Gå a. tillväga. — Äfven Offensivt.*

ANFORDRA, v. a. 1. Se *Påfordra*.

ANFORDRAN, f. sing. indef. 1) Fordran, begäran, anmaning. *På vederbörande myndighets a. — 2)* (mest brukl.) Kräfande för skuld. *Revers att betala vid a.*

ANFUKTA, v. a. 1. (föga brukl.) Fukta. — *Anfuktande, n. 4. o. Anfuktning, f. 2.*

ANFÄKTA, v. a. 1. 1) (om onda andar) Ansätta med frestelser, lockelser eller själsval. *Djefvulen frestar och a-ar. Hon blef a-ad af en ond ande. — Syn.* Se *Fresta. — 2)* (i utsträckt mening) Plåga, förfölja. *Han kan icke taga ett steg på gatan, utan att a-s af någon björn. — Brukas stundom vid svordomar och utrop af förgargelse, t. ex.: Hin a.! A. och regera! A., hvad det är kallt! A. honom! — A. sig, v. r. 1)* Hafva åtbörder som en besatt. Brukas äfven stundom om tillgjorda och öfverdrifna åtbörder hos talare eller skådespelare. — *Syn.* Öbaka sig. — 2) *A. sig på, svära på.* Förekommer ofta i förbindelse med verbet Svära, t. ex.: *Han svor och a-de sig på, att det var sant.*

ANFÄKTANDE, n. 4. Handlingen att anfakta. *Människans a. af djefvulen.*

ANFÄKTELSE, f. 5. 1) Handlingen att anfakta. *Frukta djefvulens, björnars a. ell. a. af djefvulen, björnar. — Syn.* Se *Frestelse, Plåga. — 2)* Handlingen, då man anfäktar sig (i begge bem.). *En prests a-r på predikstolen. Jag vill ej längre höra dina svordomar och a-r.*

ANFÄKTNING, f. 2. Se *Anfäktelse, 1.*